

Warszawa, dn. 20.IV.20

37017
Pilne.

Do

Adjutantury Generalnej

Naczelnego Wodza.

Przesyłam projekt Statutu orderu "Virtuti Militari", który po przyjęciu przez Kapitułę Tymczasową podlega zatwierdzeniu ustawowemu przez sejm (art. 17 ustawy z 20.8.1919r.)

Proszę o przedłożenie projektu N. Wodzowi do zasadniczej aprobaty. Na ogół opiera się projekt na zarządzeniach, które w myśl art. 16 ustawy obecnie tymczasowo już obowiązują.

Dotychczas wpłynęło blisko 200 wniosków na odznaczenia, których załatwienie czyni rychłe zwołanie Kapituły Tymczasowej niezbędnym.

Ponieważ jednak z mianowaniem pierwszych kawalerów przez Kapitułę Tymczasową skład tejże się zmienia, uważam dla ciągłości prac za wskazane by Kapituła Tymczasowa najpierw załatwiła "Statut", co do którego zna podstawowe intencje N. Wodza oraz miała sposobność się wypowiedzieć i swe zapatrywania skoordynować, a potem dopiero zajęła się wnioskami o nadanie orderu.

Między dotychczasowymi wnioskami znajduje się wniosek sejmu o nadanie orderu miastu Lwów.

Załącz. "Statut".

NACZELNE BIURO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 37017 dnia 12/IV 1920 r.
zobacz Wydział

Kulin'skipur

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Statut
ordene "Virtuti Militari"
w myśl art. 17. Ustawy Sejmu
z d. 20/3. 1919.

I.

Wzory rysunkowe oraz wymiały krzyżów,
gwiazdy i wstęgi według klas, wreszcie
technika wykonania orderu.

Patrz załącznik 1 (art.2 ustawy) w opracowaniu dyr. Gębarzewskiego.

pd. nie załączony

58 184

II.

Szczegółowe przykłady odznaczeń bojowych w każdym rodzaju broni zobacz zał. 2 p.t. "O czynach wojennych orderem Virtuti Militari nagrodzonych" (artykuł 4 ustawy).

III.

O pensji orderowej.

Pensja orderowa (akt. 5 Ustawy) przypada z dniem uchwały Kapituły i jest wypłacana od dnia nadającego dekretu Naczelnika Państwa na cały rok z góry.

pd. nie palący

IV.

Sposób noszenia orderu.

Patrz załącznik 3 (art. 3 Ustawy) w opracowaniu art. mal. por. J. Golińskiego

W polu zamiast orderu ustanawia się noszenie jedynie wstążek orderowych według załącznika 3.

V.

Każdy kawaler orderu otrzymuje dekret Naczelnika Państwa (art. 10 Ustawy) nadający mu order, w odrębnym wydaniu dla kawalerów III - V klasy, oraz II i I klasy.

Kawalerowie II i I klasy otrzymują wraz z dekretem jeden komplet odnoszący się do wskrzeszenia, ^{i nadania orderu} składający się z wstępu historycznego dziejów orderu, z Ustawy Sejmu z 20.VIII. 1919r., dekretu Nacz. Wodza z dn. 17.I. 1920r. oraz statutu orderu.

x) pd. w opracowaniu
pna prof. Tokana

VI.

1). Regulamin wewnętrzny

Kapituły Tymcz. Ord. Wojsk. "V.M."

a). Zebrania plenarne Kapituły odbywają się conajmniej raz na miesiąc, jeżeli sytuacja bojowa temu nie stoi na przeszkodzie, lub częściej w miarę napływania wniosków.

b). Zebrania Kapituły zwołuje w zastępstwie Wodza Naczelnego (Przewodniczącego) zastępca Przewodniczącego Kapituły.

c). Zebrania plenarne Kapituły pobierać może prawomocne uchwały przy udziale conajmniej siedmiu członków Kapituły (razem z Przewodniczącym).

d). Przy równej ilości głosów podczas głosowania rozstrzyga głos Przewodniczącego.

e). Wnioski do rozpatrywania na posiedzenie plenarne przygotowuje i przedkłada komisja kwalifikacyjna, składająca się

z trzech członków Kapituły, przebywających stale w Warszawie (jednym z członków Komisji z urzędu jest sekretarz Kapituły.

2). Sekretarjat.

- a). Stałym organem Kapituły tymczasowej jest Sekretarjat, na czele którego stoi Sekretarz, wybrany z pośród kawalerów orderu (patrz art. 11 Ustawy Sejm. z dn. 1.VIII 1919r.
- b). Sekretarz jest łącznikiem Kapituły z Kancelarią Orderu, na czele której stoi kierownik tejże, zależny wprost od przewodniczącego Kapituły.
- c). Kancelaria pozostaje przydzielona etatowo do Biura Prezydjalnego M.S. Wojsk. Etat Kancelarii: patrz załącznik 4.
- d). Kancelaria załatwia sprawy związane z korespondencją bieżącą, tworzy archiwum aktów, dotyczących orderu, oraz kompletuje bibliotekę Kapituły orderu "V.M."
- e). Kancelaria prowadzi ścisłą ewidencję członków orderu, a mianowicie: 1. imienną, 2. według oddziałów, 3. według akcji.
- f). Wszystkie wnioski i akta dotyczące odznaczenia orderem "V.M." wpływają do Sekretarjatu (Kancelarii Kapituły).
- g). Sekretarz Kapituły załatwia korespondencję bieżącą, potwierdza odbiór napływających wniosków, względnie przeprowadza korespondencję o uzupełnieniu niedostatecznie wypełnionych danych wniosków. Wnioski wypełnione dostatecznie w myśl art. VIII i VIII statutu uchwały Kap. Główn. z dn. 29/1 1920 r.

przedkłada sekretarz "Komisji Kwalifikacyjnej" (patrz p.5 regulaminu wewn.) celem oceny, czy wnioski te nadają się w całej pełni do rozpatrzenia przez plenum Kapituły.

i). Decyzja Kapituły co do wniosków, zaaprobowanych do rozpatrywania na plenum Kapituły przez Komisję Kwalifikacyjną, winna być sformułowana nie później niż w cztery tygodnie po rozpatrzeniu ich przez Komisję Kwalifikacyjną.

VII.

Stawianie, opinjowanie i przesyłanie wniosków.

1.

Zasadą jest, że stawianie i opinjowanie wniosków przynależy tym dowódcom, którym do odznaczenia podany podczas spekulacji czynu bojowego, wykazanego w rubryce 5-^{ej} wzoru podlegał.

Na podstawie tej zasady ogłasza się poniżej przepisy obowiązujące co do stawiania, opinjowania i przysyłania wniosków dotyczących:

- a). czynów bojowych, dokonanych w obecnym przydziale, a stawianych przez teraźniejszych przełożonych;
- b). czynów bojowych dokonanych w dawniejszym przydziale, a stawianych przez ówczesnych d-ców oraz przez d-ców rozwiązanych oddziałów.

1202

2.

Wnioski dotyczące czynów bojowych, dokonanych w obecnym przydziale.

A.

Wnioski, dotyczące oficerów.

Dow. pułku, baonu samodzielnego, d-ca oddzielnego od d-twa pułku baonu, d-ca równorzędnego oddziału, względnie d-ca wyższej jednostki, stawiający wniosek, wypełnia rubryki 1-8 oraz 10 wzoru, przyczem w rubryce 10 należy podać nazwiska obecnych przełożonych od bezpośredniego przełożonego do d-cy frontu włącznie.

B.

Wnioski, dotyczące szeregowych.

D-ca kompanji, baterji, szwadronu i równorzędnego oddziału oraz dow. wyższej jednostki, stawiający wniosek, wypełnia rubryki 1-8 oraz 10 wzoru, przyczem w rubryce 10 należy podać nazwiska obecnych przełożonych od d-cy plutonu do d-cy frontu włącznie.

C.

Ogólne przepisy.

1. Obowiązkiem każdego dowódcy jest starać się o podpisy dwóch naocznych świadków oraz w rubryce 9 załączenie orzeczenia tych świadków do wniosku.
2. Tak wypełniony wniosek przesyła d-ca, stawiający wniosek, następnemu w rubryce 10 wymienionemu przełożonemu.
3. Wszyscy w rubryce 10 wymienieni d-cy zaznaczają swoją opinię w rubryce 11 z

dokładnem podaniem jaki stopień orderu według ich opinji miałby być przyznany i przysyłają tak uzupełniony wniosek do następnego, w rubryce 10 wymienionego przełożonego.

4. Dowództwo ^{armji} ~~Frontu~~ przesyła wnioski do Naczelnego Dowództwa.

5. D-cy, którym podany do odznaczenia nie jest osobiście znany załączają swą opinię na podstawie danych - wniosku, zaznaczając, że podany im osobiście nie jest znany.

6. Wszyscy d-cy zaznaczają w swej opinji o ile ich osobiste spostrzeżenia danej akcji bojowej nie są wystarczające do szczegółowej oceny - jakie zadanie bojowe przypadło jednostce, do której podany do odznaczenia należał, w jaki sposób i z jakim rezultatem dla całej akcji bojowej ono zostało przeprowadzone.

7. W razie nieprzychylnej opinji należy uzasadnienie wyszczególnić na odwrotnej stronie wniosku w rubryce 12.

8. Jeżeli osoba, podana do odznaczenia była sądownie karana, lub jeżeli przeciw niej są wdrożone dochożenia sądowe, lub honorowe, należy to na odwrotnej stronie w rubryce służbowej oznaczyć.

Również należy w tej rubryce oznaczyć wszystkie okoliczności, które mogą wywierać wpływ na odznaczenie.

9. W rubryce 11 zaznaczają odnośni d-cy

23
datę wpływu oraz datę wysłania wniosku.
10. Wnioski należy stawiać bez zwłoki po
skończonej walce (spełnionym czynie), jed-
nak wtedy ^{gdy} bieg wypadków ^{jest} już ustalony.

3.

Wnioski, dotyczące czynów bojowych, doko-
nanych w dawniejszym przydziale i stawia-
ne przez ówczesnych d-ców.

A.

Co do wypełnienia wzoru przez d-ców,
stawiających wniosek, obowiązują przepisy
ust. II pkt. A i B z tem, że w rubryce 10
należy oprócz nazwisk ówczesnych przeło-
żonych, zaznaczyć też ich teraźniejszy
przydział o ile tenże jest znany.

Co do zaopiniowania tych wniosków
przez wszystkich ówczesnych przełożonych
obowiązują przepisy ust. II C. z tem, że
wymienieni przełożeni prostują, względnie
uzupełniają w rubryce 7 i 10 dane co do
obecnego przydziału wymienionych osób.

B.

Co do przesyłania takich wniosków obowią-
zuja następujące przepisy:

I. D-ca stawiający wniosek przesyła po wy-
wypełnieniu wzoru w myśl powyższych prze-
pisów wniosek ten do pułku (równorządne-
go oddziału) w którym podany do odznacze-
nia obecnie służyć pełni.

D-ca pułku (równorządnego oddziału)
względnie pierwszy przełożony oficer uzu-
pełnia ewentualnie dane wniosku z wyjąt-

kiem rubryki 5 i 8 , zaznaczaw rubryce 11 a , czy obecnie nie zachodzą żadne przeszkody do odznaczenia i przesyła tak uzupełniony wniosek do 1^{go} w rubryce wymienionego do zaopinjowania przełożonego.

Ostatni d-ca, który tą drogą wniosek otrzymuje, przesyła go wprost do Tymczasowej Kapituły.

2. O ile obecny przydział następującego w rubryce IO wymienionego dowódcy nie jest znany - należy wniosek z ominięciem tego odesłać do następnego kolejnością dowódcy , który wniosek po zaopinjowaniu skieruje do wyższego w rubryce IO wymienionego d-cy, albo przed zaopinjowaniem o ile obecny przydział ominiętego dowódcy jemu jest znany - do niższego dowódcy.

3. O ile obecny przydział do odznaczenia podanego oficera lub szeregowego nie jest znany - należy postąpić w następujący sposób: a). Wniosek dotyczy oficera.

O teraźniejszym przydziale danego oficera zapytuje się d-ca, stawiający wniosek drogą pisemną M.S.Wojsk Dep.IV , względnie N.D., poczem należy skierować wniosek drogą określoną w punkcie 1.

W razie niemożności ~~skonstruowania~~ ^{stwierdzenia} teraźniejszego przydziału danego oficera, należy wniosek skierować do 1^{go} w rubryce IO w wymienionego do zaopinjowania powołanego przełożonego.

b). Wniosek dotyczy szeregowego.:

przesyła d-ca ,stawiający wniosek wprost do

194
68

80
I w rubryce IO wymienionego, do zaopiniowania powołanego przełożonego, który wniosek ten skieruje do dalszych w tej rubryce wymienionych przełożonych.

VIII.

Odnosnie do wniosków w sprawie odznaczenia oficerów i żołnierzy polskich, którzy walczyli o Niepodległość Polski stosują się na ogół przepisy art.VII.

Potrzebne zmiany zatwierdza M.S.Wojsk na podstawie wniosku odnośnej Komisji.
(art.19/5 przepisów przechodnich ustawy)

IX

Wyjątkowo order "Virtuti Militari" może być nadany: (art.13 ustawy)

1. miastom lub korporacjom polskim za mężną i ofiarną postawę w walce z nieprzyjacielem.
2. oficerom cudzoziemskim za wybitną działalność na korzyść armji polskiej podczas wojny.
3. w powyższych wypadkach odpada prawo na pensję orderową.

X.

Ceremonja wręczenia odznaczonym
orderu "Virtuti Militari"

A. Wręczenie odznaczonym orderu "V.M."

odbywa się jak następuje:

I. "Krzyż Wielki" i gwiazdę przypina odznaczonemu Przewodniczący Kapituły Orderu. Odnośna uchwała Kapituły zostaje odczytana jako rozkaz dzienny przed frontem wszystkich oddziałów armji i floty.

W garnizonie odnanzonego - msza polowa defilada garnizonu przed odnanonym, podczas defilady 3 salwy armatnie.

2. "Krzyż Komandorski" (~~Klasa II~~) przypina odnanzonemu wyznaczony przez Naczelnego Wodza najwyzszy oficer (generał). Odnośny rozkaz Naczelnego Wodza podaje do wiadomości uchwałę Kapituły oraz zostaje on odczytany we wszystkich oddziałach armji i floty. Podczas odczytania rozkazu oddziały prezentują broń, orkiestra gra hymn narodowy. Defilada oddziałów przed odnośnym dowódcą i odnanonymi.

3. "Krzyż Kawalerski", "Krzyż Złoty" i "Krzyż Srebrny" przypina odnanzonemu najwyzszy przełożony w garnizonie.

B. Uroczystość ta odbywa się przed frontem o ile możliwości conajmniej jednego baonu (dyonu). Odnośny rozkaz Naczelnego Wodza zostaje odczytany przed frontem wszystkich oddziałów danego korpusu lub armji (w której się odnanzony znajduje)

O ile warunki wojenne pozwalają, ceremonjał wręczenia odbywa się, jak nastę-

puje:

a). Wszystkie oddziały, wśród których znajdują się odznaczeni, stają na placu parad, przyczem artylerja staje bez armat.

b). Odbywa się msza polowa, przyez ^{stomdony} czem i obok nich mający być odznaczonym występują przed front.

c) Zostaje odczytany odnośny rozkaz podczas czytania oddziały prezentują broń poczem orkiestra gra hymn narodowy.

d) Następuje przypięcie krzyżów.

e) Uroczystość kończy defilada przed odznaczonymi.

XI.

Uzupełnienia niniejszego statutu, o ile potrzeba ich zajdzie wskutek zmienionych stosunków następuje z rozkazu Naczelnego Wodza po zasięgnięciu opinji M.S.Wojsk. i Szefa Sztabu Generalnego.

Lalacniri.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

198
7

Oddział:

WNIOSEK

na odznaczenie orderem „**Virtuti Militari**“ w myśl Uchwały
Kapituły Tymczasowej z dn. 23. I. 20 r.

1	Stopień <i>i oddział</i>	
2	Imię i Nazwisko (wyraźnie pisać)	
3	Potwierdzenie nazwiska podpisem dowódcy	
4	Data wstąpienia do W. P.	

....., dnia 1920 r.

(Imię, nazwisko i funkcja)
(Podpis dowódcy stawiającego wniosek)

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Szczegółowy opis czynów.
(Świadcstwa świadków w załączeniu).

5

6	Czy ranny lub zabity przy akcji ad rubr. 5.	
7	Obecny przydział wymienionego	
8	Wniosek na stopień orderu.	
9	Podpisy świadków. (wyraźnie).	

10		11	
Nazwiska dowódców i wyższych przełożonych w czasie spełnienia czynu bojowego.		Opinia przełożonych i wnioski na stopień orderu.	
Dow. plutonu	względnie nazwiska dowódców równorzędnych formacji.	a. Opinia pierwszego przełoż. oficera w myśl pkt. III-B-1	Data:
Dow. kompanji.		b. Dow. baonu.	Data:
Dow. baonu.		c. Dow. pułku.	Data:
Dow. pułku.		d. Dow. brygady.	Data:
Dow. brygady.		e. Dow. dywizji.	Data:
Dow. dywizji.		f. Dow. frontu. <i>armji</i>	Data:
Dow. frontu.		g. Nacz. Dow. (Szt. Cen.)	Data:

względnie dowódców równorzędnych formacji.

12. Uzasadnienie nieprzychylnej opinii. (Patrz pkt. 7).

13. Uwagi: (okoliczności które mogą wywierać wpływ na odznaczenie). (Patrz pkt: 8).

O czynach wojennych orderem "Virtuti
Militari" nagrodzonych.

A.

Order "Virtuti Militari" otrzymać może każdy żołnierz, który nie tylko zgodnie z honorem, poczuciem obowiązku i przy sięgą spełnił całkowicie swoją powinność wojskową, ale oprócz tego odznaczył się wybitnym czynem wojskowym ku chwale Oręża Polskiego.

Musi on z rozkazu swego dowódcy lub z własnej inicjatywy - jedynie dobro Polski i jej oręża mając na względzie, dokonać czynu bohaterskiego, świadczącego o wyjątkowej odwadze, samozaparciu się i przytomności umysłu, lub jako dowódca przeprowadzić akcję z pełnym chwały wynikiem.

Niezmierną jest sława Oręża Polskiego, niezliczone też są przejawy bohaterstwa żołnierza polskiego - statut określa tylko wytyczne ogólne, którymi ^{się} ~~winno~~

74

2

kierować dowódcy , składając wnioski o odznaczeniu orderem "Virtuti Militari" swoich podkomendnych. Czyny dokonane samorzutnie, lub wbrew nakazowi, zasługują w pierwszym rzędzie na odznaczenie.

Czynami godnymi odznaczenia orderem "Virtuti Militari" są:

B.

Dla dowódców wogóle.

- 1). Uzyskanie zupełnego zwycięstwa, lub też wydatna , bezprzeczną pomoc w powyższem, w rezultacie którego będzie zupełna porażka znacznych i przeważających się przeciwnika.
- 2). Rostrzygnięcie bitwy przez zdobycie ufortyfikowanej pozycji , lub owdnięcie bardzo ważnym punktem.
- 3). Obejście skrzydła i wejście na tyły przeciwnika i następnie atak rostrzygający o losach bitwy.
- 4). Obrona fortecy lub ufortyfikowanej pozycji, mających bardzo ważne znaczenie przy uporczywych atakach przeważających się nieprzyjacielskich.
- 5). Uporczywa bitwa z przeważającymi siłami przeciwnika, dla ocalenia lub okazania wydatnej pomocy swoim wojskom, znajdującym się w ciężkim położeniu.

6). Przebicie się po okrażeniu przez obręcz przeważających wojsk nieprzyjacielskich bez pozostawienia wrogowi zdobyczy.

7). Okazanie wydatnej pomocy okrażonym własnym wojskom, przebiciem się przez obręcz wojsk nieprzyjacielskich.

8). Wzięcie do niewoli armji, korpusu, dywizji lub odpowiedniego, zdolnego do oporu znaczniejszego oddziału.

C.

Dla oficerów wszystkich rodzaj broni wojsk lądowych.

1). Zdobycie w walce lub unieszkodliwienie ważnego i działającego lub broniącego się sprzętu wojennego nieprzyjaciela (baterja, czołg, pociąg lub auto pancerne i t.p.).

2). Odbicie własnego ważnego sprzętu wojennego (Baterja, czołg i t.p.), zagarniętego przez nieprzyjaciela.

3). Zdobycie w czasie bitwy i z narażeniem własnego życia wyższego nieprzyjacielskiego oficera (nie niżej dowódcy brygady), lub odbicie zagarniętego do niewoli własnego wyższego oficera.

4). Wypełnienie z zupełnym powodzeniem niebezpiecznego, lecz korzystnego przedsięwzięcia, które spowoduje znaczne str-

ty dla wojsk nieprzyjacielskich, jak to: zniszczenie mostu lub ważnej drogi żelaznej, spowodowanie rozbicia się nieprzyjacielskiego pociągu, zniszczenie transportu z bronią, amunicją lub prowiantem, parku lotniczego, wysadzenie w powietrze ważnych obronnych budowli.

5). Niezachwiana obrona i stała odmowna odpowiedź na propozycję poddania się aż do czasu utraty przytomności.

D.

W szczególności:

a). dla Sztabu Generalnego.

1). Samodzielne ułożenie planu akcji na zasadzie wywiadów przeprowadzonych osobiście z narażeniem życia, która w rezultacie sprowadzi stanowczą klęskę przeciwnika.

2). Zastosowanie w decydującej chwili bitwy z własnej inicjatywy i z narażeniem życia takich środków, które spowodują ostateczne powodzenie naszych sił.

3). Wybitna i istotna współpraca przy opracowaniu planu bojowego prowadzącego do rezultatu, jak w Oddziale B. (dla dowódców wogóle).

~~z~~
b). Dla piechoty.

1). Zajęcie po uporczywym boju, takie-

5

go ważnego punktu dyzlokacji nieprzyjacie-
la, który decyduje o rostrzygnięciu bitwy
na naszą korzyść.

2). Utrzymanie się na pozycji po utracie
przez nasze wojska części pozycji, czem
nie tylko zostanie wstrzymane nasze cofa-
nie się, ale odzyskana zostanie i utrac-
ona część.

3). Wybitny czyn osobistego męstwa, któ-
ry porwie współtowarzyszy i natchnie ich
duchem zwycięstwa i tem zdecyduje walkę
na naszą korzyść.

c). Dla jazdy.

1). Smiały atak w decydującej chwili
bitwy, połączony z narażeniem się włas-
nego oddziału w celu okazania pomocy in-
nym oddziałom, czem zostanie uzyskane
ogólne powodzenie.

2). Smiałe działanie na tyłach, lub
skrzydłach nieprzyjaciela, które spowo-
duje znaczną panikę lub zamęt i tem przy-
czyni się do naszego powodzenia.

3). Przeprowadzenie w wyjątkowo trudnych
i niebezpiecznych warunkach wywiadu o si-
le, dyzlokacji i przemarszach znacznie-
szych sił przeciwnika, przez co będzie
osiągnięta znaczna korzyść w naszych dzia-
łaniach.

4). Dostarczenie w czas w bardzo trud-
nych i niebezpiecznych warunkach rozka-

zu, meldunku lub wiadomości, przez co zostanie osiągnięte znaczne powodzenie.

d). Dla artylerji.

1). Odbicie ataku nieprzyjaciela i wydatna pomoc w przejściu naszych wojsk do natarcia za pomocą przyspieszonego i celnego ognia z dział przeciwko przeważającej artylerji i atakującej piechocie.

2). Spowodowanie stanowczej porażki nieprzyjaciela i umożliwienie naszym wojskom umocnienia na atakowanym punkcie przez śmiałe wysunięcie się naprzód pod silnym ogniem.

3). Wydatna pomoc w umocnieniu się naprzód lub odejściu najszybszych wojsk przez ostrzeliwanie do ostatniego ładunku atakujących wojsk przeciwnika.

4). Skuteczna działalność artylerji przeciw przeważającym siłom nieprzyjaciela, która w rezultacie spowoduje decydujące zwycięstwo lub odwróci poważną klęskę.

5). Odparcie nieprzyjaciela śmiałym działaniem artylerji pozostałej bez osłony przeciw atakującym i grożącym artylerji zagarnięciem wojskom przeciwnika.

e). Dla oddziałów inżynieryjnych.

1). Zbudowanie lub urządzenie mostu, tamy lub innej przeprawy pod silnym og-

PILSUDSKI
INSTITUTE
YES
ark

208
80

niem lub przy innym niebezpieczeństwie, co się wydatnie przyczyni do naszego powodzenia.

2). Zatrzymanie natarcia nieprzyjaciela z narażeniem własnego życia przez zgotowanie jakiegokolwiek poważnej zagrody, zburzenie mostu lub innego środka komunikacji.

3). Przeprowadzenie z narażeniem własnego życia niebezpiecznych robót minnych lub zburzenie robót przeciwnika, co wpłynie poważnie na nasze powodzenie.

4). Zniszczenie nieprzyjacielskiego aparatu lotniczego w niebezpiecznej walce powietrznej.

5). Zniszczenie lub unieszkodliwienie nieprzyjacielskiego statku wojennego lub bardzo ważnego transportu z widocznym niebezpieczeństwem dla życia, powodowanym działaniem nieprzyjaciela.

6). Złożenie na wodach nieprzyjaciela z widocznym niebezpieczeństwem dla życia min, uniemożliwiających pływanie wojskom nieprzyjacielskim lub zniszczenie takich samych min nieprzyjaciela.

f.
Dla marynarki.

1). Decydujące zwycięstwo nad przeważającym lub znajdującym się pod ochroną

nadbrzeżnych baterji i ufortyfikowań oddziałem okrętów lub eskadrą nieprzyjacielską.

- 2). Zniszczenie w czasie bitwy lub wyprowadzenie z szyku na cały czas bitwy okrętu admirałskiego lub innego okrętu, z powodu czego wytworzą się warunki korzystne dla działań naszej marynarki.
- 3). Wprowadzenie w błąd demonstracyjnymi działaniami, lub innym zręcznym manewrem nieprzyjaciela i pomoc w uzyskaniu powodzenia przez naszą flotę.
- 4). Zauważenie i odparcie ataku torpedowców połączone z zatopieniem jednego lub kilku statków nieprzyjacielskich.
- 5). Przerwanie się przez znacznie silniejszego przeciwnika i zabezpieczenie sobie swobody działania.
- 6). Przeszkodzenie wylądowaniu przeciwnika znacznie silniejszego na nasz brzeg.
- 7). Postawienie zagrody minowej pod silnym ogniem nieprzyjaciela i z widocznym niebezpieczeństwem, które okaże znaczną pomoc^w naszym powodzeniu.
- 8). Przeprowadzenie naszej floty przez podminowaną przestrzeń z widocznym dla siebie niebezpieczeństwem.
- 9). Wydatna pomoc w czasie walki połączona z narażeniem własnego życia:

3
ugaszenie pożaru, zatknięcie niebezpiecznego przecieku, wyrównanie niebezpiecznego pochylenia się statku, naprawa maszyny okrętowej, kotłów, rur wodnych lub innych urządzeń technicznych.

§.

Dla szeregowych wogóle.

- 1). Objęcie z własnej inicjatywy dowództwa po wyginięciu wszystkich oficerów i obrona lub utrzymanie samodzielnej wysuniętej placówki, lub ważnego punktu czołowego.
- 2). Objęcie z własnej inicjatywy dowództwa po wyginięciu wszystkich oficerów i wyparcie nieprzyjaciela ze swego okopu lub jakiegokolwiek ufortyfikowanego miejsca.
- 3). Wybitny czyn osobistego męstwa, który pociągnie współtowarzyszy i natchnie ich duchem zwycięstwa, niezależnie od okoliczności. - czy w natarciu, czy w obronie lub w czasie walki wręcz.
- 4). Utrzymanie i przywrócenie ładu i porządku w kompanji, szwadronie, baterji lub oddziale po wyginięciu wszystkich oficerów i w czasie boju.
- 5). Podtrzymanie ataku lub obrony przez wysunięcie z własnej inicjatywy w decydującej chwili karabinu maszynowego na bliskie i niebezpieczne stanowisko.

6). Wywiązanie się z zupełnem powodzeniem z trudnego i niebezpiecznego ale korzystnego przedsięwzięcia, podjętego z własnej chęci("na ochotnika").

7). Zdobycie i dostarczenie cennych wiadomości o przeciwniku w czasie niebezpiecznych wywiadów, lub dowodzenie ukrytą placówką lub posterunkiem wśród trudnych wyrunków, co okaże wydatną pomoc naszemu powodzeniu.

8). Przebicie się i przyłączenie do swego oddziału z widocznym osobistym niebezpieczeństwem, po okrażeniu przez przeciwnika.

9). Podtrzymanie stałej łączności lub też nawiązanie zepsutej lub przerwanej łączności w czasie silnego ognia nieprzyjaciela.

10). Niezachwiana obrona osobista aż do czasu utraty przytomności i stała odmowna odpowiedz na propozycję poddania się.

II). Dostarczenie do miejsca bitwy amunicji, której była wielka potrzeba czego nikt nie chciał się podjąć, wobec grożącej prawie nieuniknionej zguby.

F.

W szczególności dla artylerji.

I). Objęcie dowództwa po wyginieciu wszystkich oficerów i podtrzymanie w decydują-

cej chwili ataku lub obrony piechoty przez
przez wysunięcie armat z ukrycia.

2). Uratowanie od zagarnięcia przez nie-
przyjaciela baterji lub jej części za-
milkłej z powodu wyginienia oficerów i
obsługi przez dostarczenie.

3). Okazanie znacznej pomocy w powodze-
niu, osiągniętem przez piechotę, za po-
mocą celnych strzylów na blizką odległość
w czasie silnego i skutecznego ognia
i wielkich strat w obsłudze.

4). Odparcie ataku nieprzyjacielskiego,
grożącego zagarnięciem artylerji, strza-
łami na blizką odległość po pozostaniu
bez obrony piechoty.

Dla jazdy.

1). Przeprowadzenie w wyjątkowo trudnych
i niebezpiecznych warunkach wywiadu o
sile, dyzlokacji i przemarszach sił prze-
ciwnika przez co będzie osiągnięta znacz-
na korzyść^w naszych działaniach.

2).. Dostarczenie na czas w bardzo trud-
nych i niebezpiecznych warunkach rozkazu,
meldunku lub wiadomości, przez co zosta-
nie osiągnięte znaczne powodzenie.

Dla oddziałów inżynieryjnych

17. Wybudowanie lub naprawa fortyfi-

72

kacji , umocnienie stanowiska lub przeprowadzenie innej ważnej roboty technicznej osobiście lub z partją robotników z niebezpieczeństwem dla życia w czasie bitwy.

2). Wydatna pomoc w natarciu przez zburzenie fortyfikacji, umocnień lub sztucznych przeszkód przeciwnika lub inne roboty techniczne w czasie bitwy z niebezpieczeństwem dla życia.

3). Przeprowadzenie z narażeniem życia i w czasie bitwy wywiadu najbliższych ufortyfikowań nieprzyjaciela.

Dla marynarki.

1). Objęcie odwództwa lub kierownictwa jakąkolwiek częścią okrętu i prowadzenie w dalszym ciągu boju z widocznym powodzeniem.

2). Zerwanie bandery lub wdarcie się pierwszym na nieprzyjacielski statek przy zetknięciu się dwóch okrętów.

3). Wydatna pomoc w czasie walki połączone z narażeniem własnego życia, jak: ugaszenie pożaru, zatknięcie niebezpiecznego przecieku, wyrównanie niebezpiecznego pochylenia się w statku, naprawa maszyny okrętowej, kotłów, rur wodnych lub innych urządzeń technicznych.

86

214
86

13

4). Przeprowadzenie z powodzeniem niebezpiecznego przedsięwzięcia na niewielkim wodosłowym, parowym lub motornym statku.

5). Naprawa podczas bitwy przez nurka podwodnego uszkodzenia lub wydatna pomoc w powyższem.

6). Ocalenie własnego statku od grożącego mu niebezpieczeństwa ze strony atakujących nieprzyjacielskich okrętów minowych, przez zauważenie w czas ich zbliżenia.

G

1). Niezależnie od powyższego orderem "Virtuti Militari" odznaczeni są ci, którzy walcząc z honorem do ostatniej możliwości zginą, niszcząc i niepoddając nieprzyjacielowi ufortyfikowanego punktu lub ważnego sprzętu wojennego oraz ci, którzy bohaterską swą śmiercią przysporzą znaczną sławę orężowi polkiemu.

2). Każdy żołnierz polski za bohaterski czyn z pomiędzy wyżejopisanych może otrzymać order "V.M." lecz nikt niema ^{zadac} prawa, gdyż winien rozumieć, że dokonany czyn chociażby najświetniejszy jest tylko spełnieniem obowiązku.

3). Szeregowi, którzy zastępując oficerów, spełnią czyn nagradzany w myśl powyższego statutu - winni być traktowani narówni z oficerami.

4). Czyny wymienione w statucie są podzielone dla przykładu według rodzaju broni, ponieważ jednak w czasie wojennym mogą się zdarzyć wypadki dokonania czynu nie w swoim rodzaju broni - czyny takie są nagradzane niezależnie od przynależności do rodzaju broni.

5). Oficerowie znajdujący się przy wojskach sprzymierzonych są nagradzani orderem "V.M." narówni z wszystkimi innymi

Etat kancelarji.

	ofic.	podof.	Szer.
Szef kancelarji ppułk. lub major	1		
Zastępca kpt. lub por.	1		
Dziennik o podawczy		1	
Archiwum		1	
Ekspedycja		1	
Ordynansów			3
<hr/>			
Razem	2	3	3
Siły pomocnicze (maszynistka)	1		
Maszyna do pisania	1.		

